

GENERELT OM AGDENES KOMMUNE

Nåværende kommune ble opprettet i 1964, da Agdenes kommune, Lensvik kommune og Ingdalen krets av Statsbygd kommune ble slått sammen.

Før det ble gamle Agdenes kommune delt fra Ørland i 1896, Lensvik kommune var delt fra Rissa i 1905, mens Ingdalen tilhørte Statsbygd kommune helt fram til 1964.

I 1995 ble grenda Moldtun overført fra Agdenes til Snillfjord kommune. Grenda var vegløs fram til 1994, og da veiutløsningen kom, var det mot Snillfjord. Det var derfor helt naturlig med dagens kommunikasjoner, at grenda, etter eget ønske, ble overført dit.

Kommunen grenser i sjøen mot Hitra, Ørland og Rissa, mens vi har landgrenser mot Snillfjord og Orkdal. Agdenes har et landareal på 318 km², og vi har en strandlinje på vel 90 km.

Innbyggertallet ligger på ca. 1750, så vi har plass til flere.

Vi har i tillegg ca. 1000 fritidseiendommer, samt et stadig stigende antall turister, og disse bidrar på en positiv måte til å øke folketallet i store deler av året.

KOMMUNEVÅPENET

Kommunevåpenet ble godkjent i 1991, og er laget av heraldikeren Einar Skjervold. Det offisielle navnet er "I hermelin et rødt skjoldhode". Tolkningen av symbolikken er ganske fri.

Hermelin (pels av røyskatt) symboliserer at de kongelige i tidligere tider hadde tilhold i Agdenes, og det symboliserer dagens pelsdyrproduksjon. Det røde feltet symboliserer jordbær. Noen mener at det betyr hjertevarme - mens andre tolker det som blodet fra øksa til Eirik Blodøks.

NATUR/ KLIMATISKE FORHOLD

Agdenes har en vekslende natur med fjell og fjord, frodige åkrer og fuktige myrområder, skogkledte lier og nakent, værhardt landskap.

Klimamessig er kommunen delt i to, og værskillet går i en fjellrygg gjennom kommunen. I ytre del av kommunen har vi et typisk kystklima, milde vintre og lite snø, mens vi i indre del har mer vegetasjon, mindre vind og snørike vintre.

BEFOLKNINGSUTVIKLING

I 1950 bodde det 2333 personer i det som i dag er Agdenes kommune. I 1970 var det 2064, i 1990 1918.

Ved endring av kommunegrensa 1. januar 1995, ble 21 personer overført fra Agdenes til Snillfjord kommune, og innbyggertallet ble etter dette 1826.

Ved millenniums-skiftet var det 1782, mens innbyggertallet pr. 1.1.15, var 1770.

BOSETTINGSMØNSTER

Agdenes er en kommune med spredt bosettingsmønster. For femten år siden bodde 77 % av innbyggerne i spredtbygde strøk. Boligbyggingen skjedde i hovedsak i tilknytning til gårdsbruk eller som frittliggende eneboliger.

De siste årene har tyngden av boligbygging foregått i kommunesenteret i Lensvik, og i boligfeltene i Selva og Mølnbukta

FRIOMRÅDER - NATURRESERVAT

Øyangen og Storvatnet friområder er naturperler som brukes svært flittig til bading, soling og andre aktiviteter.

Øyangen er også svært mye brukt på vinters tid. Det er kjempefine oppkjørte løype-trasèer, som er koblet opp mot Snillfjords løypenett.

Her finner man også Lensvik Idrettslags lysløype.

I tillegg finnes det en rekke attraktive utfarts-områder som passer for enhver interesse.

Det finnes to naturreservat i kommunen:

Herdalen er en naturperle hvor man bl.a. finner frodig edellauvskog.

Litjvatnet naturreservat har en svært viktig betydning som raste- og hvileplass for trekkfugler. Vatnet er svært næringsrikt, og det finnes også en del spesielle planter, bl.a. sverdlilje.

ELDRE HISTORIE

Dette er en region med særdeles interessant historie, som går tilbake til den tidligste steinalder.

Kvartærgeologene mener at det kan ha vært bosetting her like etter den siste nedising av landet.

Det finnes rester av bosetting flere steder i kommunen, og de eldste er over 7000 år gamle. På Leksa avdekker nå arkeologene restene av en større bosetting, som de anser som meget interessant, også på nasjonalt nivå.

Vi har en rekke gravrøyser, de største er faktisk 65 meter lange.

KONGSSETET I SELVA

I midten av det niende århundre, hadde de kongelige tilhold i Selva. Høvdingesetet hadde herredømme over et meget strategisk geografisk område, nemlig innseilingen til Trondheimsfjorden.

Vi er også stolt over at det samlede Norges første dronning kom fra Agdenes. Det var dronning Åsa, som var gift med kong Harald Hårfagre.

De var foreldre til blant annet tvillingene Halvdan Svarte og Halvdan Kvite, som er kjente skikkelser i Norsk historie. De hadde en halvbror som het Eirik Blodøks, og Eirik var ikke tanken på å la sine tvillingbrødre få overta farens makt. Og hadde Halvdan Svarte lykkes i forsøket på å brenne Eirik Blodøks inne på låven på kongsgården, kunne nok historien sett annerledes ut.

KONG ØYSTEINS HAVN

Kong Øystein bygde en kirke og en havn ved Agdenes fyr.

Selv om det har foregått vitenskapelige undersøkelser på kong Øysteins havn i mer enn 120 år, var det først i 1991 at konstruksjonene på havbunnen ble oppdaget. Havnen er den eneste av de lokale kysthavner fra vikingetida med bevarte konstruksjoner som vi kjenner til i Norge.

Området ble tilrettelagt for publikum og offisielt åpnet sommeren 2001.

TJALVEHELLEREN

Dette var åstedet for skikkelig spionhistorie fra vikingetida. Den dramatiske historien utspant seg i år 995, mens Håkon Ladejarl styrte Norge. Etter å ha slått Jomsvikingene, tror Håkon han er uten utfordrere.

Men ryktene begynte å gå om at en viking borte i Dublin, Olav Trygvason, skulle være berettiget til kongetittelen. Håkon sendte en spion, Tore Klakka, til Dublin for å få rede på dette. Komplottet ender med at både Jarlen og trelen Kark bokstavelig talt mister hodet. Det var tøffe tider i Agdenes for 1000 år siden.

HELLIG OLAVS SKATT

Det var i 1540 at Danskekongen Christian III hadde sendt to skip til Nidaros for å hente kirkeskattene. Alle Olavs relikvier og helgenskrin ble samlet og brakt om bord i de to skipene som seilte ut fra Nidaros med kurs for København.

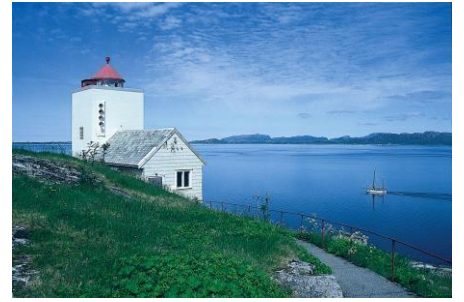
Det ble et forrykende uvær, og det største av skipene forliste utenfor Agdenes.

Mange har lett etter skatten, men ennå holder havet på sin hemmelighet.

AGDENES FYR

Innseilingen til Trondheimsfjorden var ikke så enkel i dårlig vær eller mørke. Admiralitetet besluttet derfor i 1802 at det skulle opprettes et fyr på Agdenes. Fyret ble tent 1. januar 1804, og brennetiden var fastsatt til perioden 1. sept. - 15. april. I 1828 ble det bestemt at fyret skulle forbedres, og det ble da flyttet til dagens lokalitet.

Det ble satt opp en 50 m² fyrstue med vokterbolig. Dette ble tent i 1838. I dag er det Klæbu Sparebank som eier eiendommen og fyrbygningene.

KJENTE PERSONER

NEKOLAI DAHL

Dahl vil først og fremst bli husket for sitt banebrytende arbeid m.h.t. organisering av omsetningen av fersk sild og fisk, og utvikling av frysemetode som kunne utnyttes industrielt. Allerede som 20 åring startet han egen virksomhet i Trondheim. Etter flere års eksperimenter kunne han i 1914 ta ut patent på en industriell frysemetode for fisk, en metode som bygger på kuldeblandingsprinsippet (salt og is). Dette er Dahlen-metoden. I sine mest aktive år tok Dahl ut hele 17 verdenspatenter, alle med tilknytning til fiskeindustrien. I 1936 ble han tildelt St. Olavs ridderkors for sitt samfunnsgagnlige arbeid.

Det er reist et minnesmerke ved Selva kro.

OLE SINGSTAD - TUNNELPIONER

Ole Singstad var født i Lensvik i 1882, og dro til Amerika i 1905. Der arbeidet han som tegner og ingeniørassistent. Allerede i 1913 var det planer om en biltunnel under Hudson-elva for å knytte sammen bydelene New Jersey og Manhattan. Mange av datidens ingeniører, og til og med oppfinnergeniет Thomas Edison, mente det var umulig å løse denne oppgaven. Ole Singstad greide det. Derfor kalles han en tunnel-pioner. Det står en statue ved Lensvik Flerbrukshus.

HARALD GRØNNINGEN - SKIKONGEN

Harald vokste opp i grenda Grønningen. På grunn av den lange kroppen og seigheten i skiløypa, fikk han snart tilnavnet "elgen."

I tillegg til mange norgesmester-titler, fikk han også flere internasjonale titler. Han var OL-deltaker i 1960, 1964, -68 og -72. I Grenoble i 1968 tok han olympisk gull både på stafetten og 15 km.

Det ble reist en statue av Harald Grønningen ved Lensvik skole. Den ble i 2011 flyttet til Grønningenparken, midt i Lensvik sentrum.

Harald har gitt bort alle sine premier til Agdenes kommune og disse er samlet på et eget skimuseum på Lensvik Flerbrukshus. Han har også relansert boka si «I det lange løp» fra 1967 hvor han nå også har et kapittel om jubelåret 1968, OL i Grenoble.

KOMMUNEPLANENS OVERORDNA MÅL

1. Agdenes skal være attraktiv for bosetting, spesielt for unge i etableringsfasen og for barnefamilier.
2. Kommunale tjenester skal utvikles kvalitativt og kvantitativt, i takt med innbyggernes behov, av kompetente medarbeidere som utstråler arbeidsglede og serviceinnstilling. Det skal legges vekt på utstrakt samarbeid med innbyggerne, næringslivet og frivillige lag og organisasjoner. Kommuneorganisasjonen skal fremstå som moderne og utviklingsorientert og være i fremste rekke på levering av tjenestetilbud.
3. Lensvik sentrum (Selbekken) er kommunesenter og skal videreutvikles med nye servicetilbud og ny boligbygging for å understreke kommunens livs- og utviklingskraft.
4. Gjennom bevisst arealplanlegging skal det legges til rette for utvikling av næringslivssatsing og attraktive boområder.
5. Næringslivet, alle innbyggerne og kommuneansatte spesielt, skal være gode og positive ambassadører for Agdenes.
6. Agdenes kommune skal prioritere en samfunnsutvikling som sikrer livskvalitet og livsgrunnlag i dag og for kommende generasjoner.

NÆRINGS LIV

Primærnæringene er dominerende når det gjelder sysselsetting i Agdenes, og da hovedsakelig melkeproduksjon og skogsdrift. Pelsdyroppdrett og jordbærproduksjon er fortsatt viktige næringer i kommunen. Det er vel ingen som lenger er i tvil om at verdens beste jordbær kommer fra Lensvik!

Agdenes kommune har også en industritetthet som ligger over landsgjennomsnittet.

Elpro Industrier med sine 150 ansatte og Storvask Agdenes med 40 ansatte er foruten kommunen selv de største arbeidsplassene.

Elpro er en hjørnesteinsbedrift i kommunen, meget moderne og oppdatert, og med fagfolk innen elektro, stål og tynnplateproduksjonen og tømrvirksomhet.

Storvask Agdenes er den andre hjørnesteinsbedriften. Det er et svært moderne og veldrevet vaskeri, og er det ledende vaskeriet for tøy og tekstiler for institusjoner og bedrifter i regionen.

Transportnæringen er også en stor næring her i Agdenes. Agdenes Regnskapslag har betydelig kompetanse på konsulenttjenester til næringslivet.

Vi har et felles arbeidsmarked med Ørland/ Bjugn, Trondheim og Orkdal. Det er gode kommunikasjoner til disse sentra, med 30 – 40 min. reisetid. Pendlingen går både til og fra kommunen.

Fjorden blir stadig mer sentral når det gjelder kommunikasjon, og fra kommunesenteret Lensvik er det bare en halvtimes behagelig og rimelig hurtigbåttur til Trondheim sentrum. Helt uten trafikkork og bompenger, selvfølgelig.

Vi har også en flora av små og mellomstore bedrifter i mange bransjer som til sammen skaper et allsidig næringsmiljø. De 70 – 80 småbedriftene vi har, representerer alt fra småflyproduksjon til fotpleie.

TURISTATTRAKSJONER

På Leksa har vi den unike steinalderlandsbyen. Det er laget tilførselssti, og satt opp informasjonsskilt inn til området.

Tjalvehelleren er godt tilrettelagt og skiltet.

Agdenes fyr er kanskje det best besøkte kulturminnet i Agdenes.

Kong Øysteins havn er et nasjonalt fredet kulturminne, og er innlemmet i noe som heter Nordsjøprosjektet. Sankthansaften 2001 ble dette unike anlegget offisielt åpnet.

Frostad bygdetun framstår etter hvert som et historisk bygdetun i av svært høy kvalitet. En voldsom interesse og dugnadsinnsats har bidratt til at storparten av bygningsmassen er restaurert, selv om det fremdeles gjenstår en del.

Ingdalsfossen med Kvennhusbakken – et flott anlegg der også dugnadsinnsatsen har vært formidabel. Et kultur/ miljøprosjekt, en naturperle, der mye allerede er tilrettelagt. På sikt skal kraftstasjonen skal bygges opp og saga restaureres.

Fjølåsen er en gammel bosettingsplass som ble valgt til kommunens tusenårssted. Det er nedlagt et stort arbeid med byggingen av kulturvegen til Fjølåsen, og det er satt opp over 40 opplysningsskilt langs traseen.

Det er planer om å gjenoppbygge en del av den gamle bebyggelsen.

Ligård Ski- og veteranmakiner er et nytt og spennende bekjentskap i historie-sammenheng. Et usedvanlig flott og imponerende museum.

De har også startet arbeidet med å gjenskape og forevige gamle tradisjoner til film.

KULTURHISTORISK ARBEIDE

Agdenes kommune har hatt et godt samarbeid med Agdenes historielag. Det er utført et vedlikeholds- og registreringsarbeid som er av uvurderlig betydning for oss alle som ser verdiene av å ta vare på vår identitet og historie.

Det har vært en ganske omfattende stedsnavnregistrering, i ungdomsskolen og ikke minst i regi av historielaget og skogeierlaget. Dette er et svært viktig arbeid, der lokale navn vil forsvinne dersom de ikke blir registrert meget snart.

Det er svært gledelig at fysiske anlegg og gjenstander nå blir tatt vare på.

Det er også stor aktivitet når det gjelder skriftlig registrering av historiske begivenheter. Det har de siste åra blitt utgitt følgende hefter og bøker:

Liv S. Solemslie:

”Ingdalsfossen – et lite industrisamfunn.”

Ivar Selbekk:

Jordbær gjennom 100 år.

Frostad bygdetun – folket og gården.

Rauliveien – tilbakeblikk på området veien slynger seg gjennom.

Arvid Bonvik:

Aprildagene 1940.

Stridsrapport fra invasjonen av Norge.

En rekke hverdagsbeskrivelser, samt beretninger fra jordbruks- og pelsdyrnæringen

Ole K. Tøndel:

Lensvikboka (historielaget).
Lensvik Historielag 40 år 1986.
Rv 710 Bårdshaug – Krinsvann, 1800 – i dag.
Sjøslaget mellom Birkebeinerne og Baglerne i Trondheimsfjorden i 1198.
Mytteriet ved Ravnåsen i 1198.
Ulv av Lauvsnes.
Dagbok fra krigen i Norge 1940.
Bondepartiet – senterpartiet 1920 – 1997.
Lensvik S-lag 50 år.
Oldfunn i Ingdalen og Lensvik.
Nedfelt en mengde stedsnavn og slektsnavnregistreringer.
Kulturminner i strandsonen – havner i Agdenes.

I 2003 og 2004 har Ole K. Tøndel stått i spissen for å opprette en lokal kulturhistorisk post ved Lensvik Bibliotek. Dette har blitt en fenomenal samling historiske dokument, i det alt vesentlige fra egen kommune, og teller i dag 282 skrifter. En uvurderlig samling.

I tillegg er det utgitt en rekke publikasjoner fra bedrifter, lag, organisasjoner og privatpersoner.

FRIVILLIGE LAG OG ORGANISASJONER

De frivillige organisasjonene er en bærebjelke i vårt samfunn. Deres innsats kan ikke måles i kroner og øre, men har en voldsom betydning for samholdet og dugnadsånden i lokalsamfunnet.

Agdenes kommune har et godt samarbeid med de frivillige organisasjonene, og vi synes det er viktig å støtte opp om folks engasjement for lokalsamfunnet ved å videreføre de rike tradisjonene vi har.

KULTURPRISEN

Kulturprisen ble første gang utdelt i 1999, og har følgende statutter:

”Kulturprisen kan tildeles personer, institusjoner eller organisasjoner som anerkjennelse for fremragende innsats innen kulturarbeidet i Agdenes kommune.”

Ole K. Tøndel fikk Agdenes kommunes kulturpris for 1999 for det utrettelige arbeidet han har gjort for kulturlivet i kommunen. Spesielt gjelder dette den skriftlige registreringen av historiske begivenheter og for arbeidet med kulturstien til Fjølåsen.

Rolf Martin Meland ble tildelt kulturprisen for år 2000, for sitt arbeide med Ligård ski- og veteranmaskiner, og videoproduksjon for å vise gamle arbeidsmetoder.

Knut Anders Vestad ble tildelt kulturprisen for 2001, for det viktige og uegennyttige arbeidet han har gjort for kulturlivet i Agdenes, og for hans evne til å formidle sang, musikk og teater til unger, ungdom og voksne.

Agdenes kunst- og hobbyforening ble tildelt kulturprisen for 2002, for deres evne til å formidle og å gjøre lokal kultur interessant for både unger, ungdom og voksne.

Harald Grønningen ble tildelt kulturprisen for 2003, for sine fenomenale prestasjoner i skisporet, og for å ha vært en god ambassadør for kommunen.

Beate Bonvik ble tildelt kulturprisen for 2004, for hennes uegennyttige arbeidet for kulturlivet i kommunen.

Ivar Selbekk og Arvid Bonvik ble tildelt kulturprisen for 2005, for arbeidet med skrivingen av en rekke historiske begivenheter.

Berit Melby Nilssen ble tildelt kulturprisen for 2006, for det fenomenale arbeidet hun gjør for musikklivet i Agdenes.

Dagrun Tofte Landrø ble tildelt kulturprisen for 2007, for det fenomenale arbeidet hun gjør for kulturlivet og friluftslivet i Agdenes.

Leikarringen Bråsnu'n ble tildelt kulturprisen for 2008, for den fremragende innsatsen de gjør for kulturlivet i Agdenes.

Gunhild Øyangen ble tildelt kulturprisen for 2009, for den fenomenale innsatsen hun gjorde for å få satt opp musikkspillet "The Emigrants" i USA.

Jarle Danielsen ble tildelt kulturprisen for 2010, for sitt store engasjement innen organisasjonslivet i Agdenes.

John Schengon Værnes ble tildelt kulturprisen 2011, for sin omdømmebygging av kommunen.

NÆRINGSPRISEN

Agdenes kommunes næringspris skal være en påskjønnelse til den som gjør en ekstraordinær innsats for næringsutvikling og næringslivet i Agdenes, og bidra til en allmenn fokusering på den betydning næringslivet representerer.

Næringsprisen deles ut til en person eller en bedrift som er gode eksempler på vellykket næringsutvikling. Prisen skal også kunne tildeles personer eller bedrifter som har vært pådrivere i næringsutviklingsarbeidet og satt dette på dagsorden.

Næringsprisen for 2001 ble tildelt Sofus Selven

Næringsprisen for 2002 ble tildelt Joar Tøndel

Næringsprisen for 2006 ble tildelt Christine Kay og Lars Arne Landrø

Næringsprisen for 2007 ble tildelt Dag Inge Kvernstad

Næringsprisen for 2008 ble tildelt Torbjørn Tørset

Næringsprisen for 2009 ble tildelt Håvard Østgård

Næringsprisen for 2010 ble tildelt Agdenes Bygg- og montasje

Næringsprisen for 2011 ble tildelt John Schengon Værnes

UTDANNINGS- OG KULTURSTIPEND

For å stimulere talentfulle ungdommer, har Agdenes kommune vedtatt at det skal opprettes et utdannings- og kulturstipend.

Stipendet skal gå til talentfulle barn og ungdom fra Agdenes kommune som velger å utdanne seg innenfor kulturområdet. Det kan være innenfor teater/ drama, musikk, kunst osv.

Utdannings- og kulturstipendet for 2006 ble tildelt Ingvild Johanne Meland.
Ingvild fikk stipendet for et overbevisende talent i kategorien teater.

Utdannings- og kulturstipendet for 2007 ble tildelt Ingeborg Aadland.
Ingeborg fikk stipendet for et overbevisende talent i kategorien sang.

Utdannings- og kulturstipendet for 2008 ble tildelt Kristian Melby Nilssen.
Kristian fikk stipendet for et overbevisende talent i kategorien musikk.

Utdannings- og kulturstipendet for 2009 ble tildelt Arne Vatn.
Arne fikk stipendet for et overbevisende talent i kategorien drama og teater.

Utdannings- og kulturstipendet for 2010 ble tildelt Lone Ølstøren.
Lone fikk stipendet for et overbevisende talent i kategorien kunst og håndverk.

Utdannings- og kulturstipendet for 2011 ble tildelt Malin Sveinsdotter Landrø Lystad.
Malin fikk stipendet for et overbevisende talent i kategorien drama og teater.

Utdannings- og kulturstipendet for 2012 ble tildelt Benjamin Midjo Ysland.
Benjamin fikk stipendet for et overbevisende talent i kategorien drama og teater, sang og musikk.

